

WILL

WILL

WILL SMITH

MET MARK MANSON

Nieuw Amsterdam

Om de privacy van de betrokkenen te beschermen zijn enkele namen en herkenbare kenmerken gewijzigd.

Oorspronkelijke titel *WILL*. Penguin Press, imprint of Penguin Random House LLC, New York

© 2021 Treyball Content LLC

© 2021 Nederlandse vertaling Miebeth van Horn, Louise Koopman, Annoesjka Oostindiër en Annemie de Vries / Uitgeverij Nieuw Amsterdam

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Lucia Bernard

Bewerking omslag bij Barbara

Advies en voorlezer audioboek: Howard Komproe

NUR 661/672

ISBN 978 90 468 2927 1

www.nieuwamsterdam.nl

INHOUD

De muur		7
1 Angst		11
2 Fantasie		27
3 Performance		43
4 Kracht		63
5 Hoop		87
6 Onwetendheid		117
7 Avontuur		131
8 Pijn		145
9 Verwoesting		165
10 Alchemie		185
11 Aanpassing		203
12 Verlangen		223
13 Trouw		247
14 <i>Boom!</i>		263
15 Inferno		287
16 Levensdoel		305
17 Perfectie		329
18 Mouterij		351
19 Retraite		373
20 Overgave		391

21 Liefde | 409

De jump | 419

Dank | 427

Verantwoording illustraties en songteksten | 429

DE MUUR

oen ik elf was, besloot mijn vader dat de muur aan de voorkant van zijn werkplaats aan vernieuwing toe was. Het moest een grote muur worden: zo'n drieënhalve meter hoog en zes meter breed. De oude was aan het afbrokkelen en hij had 'genoeg van die klotemuur'. Maar in plaats van een aannemer of een bouwbedrijf in te schakelen, dacht hij dat het wel een mooie klus zou zijn voor mijn jongere broer Harry en mij.

De sloop deed *Daddio* zelf. Ik weet nog hoe ik vol ongeloof naar dat gapende gat stond te kijken. Ik was er heilig van overtuigd dat daar nooit meer een muur zou komen te staan.

Bijna een jaar lang gingen mijn broer en ik elke dag na school naar de werkplaats van mijn vader om aan die muur te werken. We deden alles zelf. We groeven de fundering uit, mixten de specie en sleepten met emmers. Ik weet nog steeds de verhoudingen van de specie: de helft cement, een kwart zand en een kwart kalk. Harry was de baas over de waterslang. Met een schop mixten we het goedje op de stoep en daarna deden we het in emmers waar zo'n acht liter in kon en metselden er de bakstenen mee. Dat deden we zonder een metselprofiel of een lagenlat, het enige wat we hadden was een waterpas.

Als je ook maar iéts van bouwen weet, dan weet je dat dit een stompzinnige manier van werken is. Eerlijk gezegd is het gewoon een soort gevangenisarbeid. Vandaag de dag zouden we in zo'n geval meteen de

kinderbescherming bellen. Het is zo'n saaie klus, die ook nog eens onnodig lang duurt, dat twee kinderen er uiteindelijk bijna een jaar mee bezig waren, terwijl een paar volwassen kerels het waarschijnlijk in een paar dagen hadden klaargespeeld, op zijn langst.

Mijn broer en ik werkten in de weekenden, op feestdagen en in vakanties. We werkten dat jaar de hele zomer door, het maakte niet uit. Mijn vader had nooit een dag vrij, dus wij ook niet. Ik heb ontelbare keren naar dat gat gekeken, met de moed in de schoenen. Ik zag niet hoe we dit tot een goed eind konden brengen. Het gat was in mijn hoofd onvoorstelbaar groot geworden. Het leek wel of we De Grote Muur van West Philly – Philadelphia – aan het bouwen waren: miljarden rode bakstenen die zich uitstrekten tot in een eindeloze verte. Ik was ervan overtuigd dat ik mijn hele leven, tot aan mijn dood, bezig zou zijn met het mengen van metselspecie en het sjouwen van emmers. Ik wist het zeker.

Daddio liet ons maar doorploeteren. We moesten er elke dag zijn, om het cement te mengen, emmers te dragen en stenen te metselen. Maakte niet uit of het regende of stikheet was, of ik kwaad, verdrietig, of ziek was of de volgende dag een toets had op school – er was geen enkel excuus om er niet te zijn. Als m'n broer en ik klaagden en protesteerden maakte dat Daddio helemaal niks uit, we zaten in de val. Deze muur was een constante, hij was een blijver. Jaargetijden gingen voorbij, vrienden kwamen en gingen, leraren gingen met pensioen – maar de muur was er altijd. Altijd was die muur er.

Op een dag hadden Harry en ik echt een verschrikkelijk rothumeur. We sleepten ons voort en klaagden over alles – 'dit kan helemaal niet' en 'dit is echt belachelijk'.

'Waarom moeten we eigenlijk sowieso een muur bouwen? Het is onmogelijk. Hij komt nooit af.'

Daddio hoorde ons praten, gooide zijn gereedschap op de grond en stampte naar ons toe. Hij rukte een baksteen uit mijn hand en hield hem voor ons omhoog.

'Zet die verdomde muur uit je kop!' zei hij. 'Er is helemaal geen muur. Er zijn alleen maar sténen. Het is jullie taak om *deze steen* perfect te metselen. En daarna de volgende te pakken en *dié* perfect te metselen. En daarna de volgende. Houd je niet bezig met die muur. Jullie enige zorg is die ene steen.'

Hij liep terug de werkplaats in. Harry en ik keken elkaar aan, schudden het hoofd – *die gast is gestoord* – en sloegen weer aan het specie mengen.

Een paar van de lessen die de meeste impact op me hebben gehad, heb ik tegen mijn zin moeten leren. Ik bood weerstand, ik ontkende ze, maar uiteindelijk was het gewicht van hun waarheid niet te ontkennen. De bakstenen muur van mijn vader was zo'n les.

Traag gingen de dagen voorbij, en hoe graag ik het ook zou willen ontkennen, ik begon te begrijpen waar hij het over had. Als ik me op de *muur* richtte, dan leek de klus niet te doen. Eindeloos. Maar als ik me op die éne steen richtte, dan was het veel makkelijker – ik wist dat ik heel goed in staat was één steen te metselen...

De weken verstreken, de stenen muur groeide, en het gat werd een beetje kleiner. Ik begon te begrijpen dat het verschil tussen het gevoel dat een taak mogelijk is of onmogelijk alleen maar een kwestie is van perspectief. Kijk je naar de muur? Of kijk je naar de baksteen? Of het nou ging om het slagen voor een toets om toegelaten te worden tot de universiteit, het doorbreken als een van de eerste wereldberoemde hiphoppers, of het opbouwen van een van de succesvolste carrières ooit in de geschiedenis van Hollywood, altijd weer konden de grote en schijnbaar onmogelijke doelen opgedeeld worden in afzonderlijk hanteerbare taken – het waren onoverkomelijke muren die bestonden uit een aantal metselbare stenen.

In mijn hele carrière ben ik absoluut onverbiddelijk geweest. Ik heb altijd vastgehouden aan een intense compromisloze arbeidsmoraal. Het geheim van mijn succes is zowel saai als voorspelbaar: je komt opdagen en je metselt een steen. Uit je humeur? Metsel nog een steen. Slecht openingsweekend? Metsel er nog een. De verkoop van je cd loopt niet? Aan de slag, metsel nog een steen. Je huwelijk is gestrand? Metsel er weer een.

Net zoals ieder ander heb ik de afgelopen dertig jaar te kampen gehad met mislukkingen, vernederingen, een scheiding en sterfgevallen. Ik ben met de dood bedreigd, bestolen, er werd inbreuk gemaakt op mijn privéleven en mijn gezin viel uit elkaar – toch stond ik elke dag weer op, mengde de specie en metselde een steen. Wat je ook maar te verduren krijgt, er ligt *altijd* – recht voor je neus – een steen op je te wachten om

gemetseld te worden. De enige vraag is: lukt het je aan de slag te gaan en dat ding te metselen?

Mensen zeggen weleens dat het karakter van een kind beïnvloed wordt door de betekenis van zijn naam. Nou, mijn vader heeft me mijn naam gegeven, hij gaf me zijn naam en hij gaf me de grootste voorsprong in het leven: de wilskracht om tegenslag te overwinnen.

Hij noemde me Will.

Het was koud en bewolkt die dag, ongeveer een jaar nadat we met de klus begonnen waren. De muur was ondertussen zo'n vaststaand gegeven geworden in mijn leven, dat het een waanidee leek dat hij ooit af zou komen. Zo van: als-ie dan eindelijk écht klaar zou zijn, zou er tragisch genoeg vast nóg wel een gat zijn dat onmiddellijk dichtgemetseld moest worden, er vlak achter. Maar die koude ochtend in september mengden we uiteindelijk de laatste specie, vulden de laatste emmer, en metselden de laatste steen.

Daddio stond toe te kijken hoe de laatste stenen gemetseld werden. Met een sigaret in zijn hand stond hij rustig ons werk te bewonderen. Harry en ik legden zorgvuldig de laatste baksteen neer. Toen: stilte. Harry haalde ongemakkelijk zijn schouders op – *wat nu? Moeten we op en neer gaan springen? Juichen? Feestvieren?* We zetten voorzichtig een stap naar achter en gingen ieder aan een kant van Daddio staan.

Met z'n drieën bekeken we de nieuwe muur van ons gezin.

Daddio schoot zijn sigaret weg, trapte hem uit met zijn laars, blies het laatste beetje rook uit en zei, zijn ogen nog steeds op de muur gericht: 'Vertel me nu nooit meer dat jullie iets níet kunnen.'

Daarna liep hij de werkplaats in en ging weer aan het werk.

ANGST

Ik vond mezelf altijd een lafaard. Veel herinneringen uit mijn jeugd hebben te maken met ergens bang voor zijn: bang voor andere kinderen, bang om gekwetst te worden of voor schut te worden gezet, bang om zwak te worden gevonden.

Maar ik was vooral bang voor mijn vader.

Op mijn negende zag ik hoe mijn vader mijn moeder zo hard op haar slaap stompte dat ze tegen de vlakte ging. Ik zag dat ze bloed spuugde. Dat ogenblik in die slaapkamer heeft me waarschijnlijk meer dan enig ander moment in mijn leven gemaakt tot wie ik nu ben.

In alles wat ik sindsdien heb meegemaakt (de prijzen die ik ontving, de toejuichingen, de schijnwerpers en de aandacht, de personages en het gelach die me ten deel vielen) zat een subtiele reeks verontschuldigen aan mijn moeders adres, omdat ik die ene keer niets deed. Omdat ik haar op dat moment in de steek liet. Omdat ik niet tegen mijn vader in opstand kwam.

Omdat ik een lafaard was.

Wat jij nu als 'Will Smith' beschouwt, die buitenaardse wezens vernietigende MC, die buitenproportioneel grote filmster, is grotendeels iets bedachts, een zorgvuldig opgetrokken en bijgeslepen personage dat ontworpen is om zichzelf te beschermen. Om zich voor de wereld te verbergen. Om de lafaard te verbergen.

Mijn vader was mijn held.

Hij heette Willard Carroll Smith, maar we noemden hem allemaal ‘Daddio’.

Daddio werd in de jaren veertig geboren en groeide op in de ruige straten van North Philadelphia. Zijn vader, mijn grootvader, runde een kleine vismarkt. Dag in dag uit moest hij van vier uur ’s ochtends tot laat in de avond werken. Mijn oma was verpleegkundige en draaide veel nachtdiensten in het ziekenhuis. Het gevolg was dat Daddio een groot deel van zijn jeugd in zijn eentje en zonder toezicht doorbracht. En op de straten van North Philly raak je gehard. Je groeit uit tot een rotzak of je gaat eraan onderdoor. Daddio rookte op zijn elfde, en op zijn veertiende dronk hij. Mijn vader ontwikkelde een opstandige, agressieve houding en die hield hij zijn hele leven.

Op zijn veertiende begonnen mijn grootouders zich zorgen te maken over waar het met zijn leven naartoe ging, dus schraapten ze zoveel mogelijk geld bij elkaar en stuurden hem naar een landbouwkostschool op het platteland van Pennsylvania, waar de kinderen les kregen in landbouwtechnieken en het uitvoeren van eenvoudige klussen. Het was een strenge, traditionele school en mijn grootouders hoopten dat ze hem daar wat van de structuur en discipline zouden bijbrengen die hij zo hard nodig had.

Maar mijn vader liet zich door niemand iets vertellen. Hij was nog net bereid om een beetje te sleutelen aan tractormotoren, maar verder had hij geen boodschap aan die ‘boerenkinkellulkoek’, zoals hij het noemde. Hij spijbelde, hij rookte en hij bleef drinken.

Op zijn zestiende had Daddio het wel gezien op die school en wilde hij naar huis. Hij besloot zich van school te laten trappen en begon lessen te verstoren, alle regels te negeren en iedereen in een machtspositie tegen zich in het harnas te jagen. Maar toen de schoolleiding hem naar huis probeerde te sturen, weigerden mijn grootouders hem terug te nemen. ‘We hebben voor het hele jaar betaald,’ zeiden ze. ‘Jullie worden geacht om hem aan te pakken, dus doe dat dan ook.’ Daddio kon geen kant op.

Hij was wel een ritselaar en dus vond hij een uitweg: op zijn zeventiende verjaardag sloop hij weg van de kostschool, liep 10 kilometer naar het dichtstbijzijnde rekruteringsbureau en meldde zich aan bij de Amerikaanse luchtmacht. Dat was typisch Daddio: hij was zo bezeten van het

idee om zich tegen elke autoriteit te verzetten en tegen zijn beide ouders te rebelleren, dat hij kans zag om zich van de wal van de landbouwkostschool in de sloot van het Amerikaanse leger te werpen. Hij kwam precies in de structuur en de discipline terecht die mijn grootouders hem zo dolgraag wilden bijbrengen.

Maar Daddio bleek het geweldig te vinden. In het leger ontdekte hij wat voor transformerende kracht orde en discipline hebben, twee waarden die hij uiteindelijk ging aanbidden als vangrails die hem moesten beschermen tegen zijn slechtste eigenschappen. Om vier uur 's ochtends wakker worden, de hele morgen trainen, de hele dag fysiek bezig zijn, de hele avond leren. Hij had zijn pad gevonden en kwam tot de ontdekking dat hij een langere adem had dan wie ook, iets wat gaandeweg een bron van trots voor hem werd. Dat was nog zo'n aspect van zijn opstandige houding: niemand kon hem 's ochtends uit zijn bed tetteren bij de reveille, want dan was hij al op.

Met zijn bezeten arbeidsmoraal, zijn grenzeloze energie en zijn onmiskenbare intelligentie had hij pijlsnel carrière moeten maken. Maar er waren twee problemen.

Om te beginnen was hij afgrijselijk opvliegend. Of je nu officier was of niet, als jij ongelijk had deed hij niet wat je hem opdroeg. En dan dat drinken van hem. Echt, mijn vader was een van de slimste mensen die ik ooit heb gekend, maar als hij kwaad of dronken was werd hij een idioot. Dan overtrad hij zijn eigen regels, ondermijnde zijn eigen doelstellingen en maakte zijn eigen spullen kapot.

Na zo'n twee jaar in het leger brak deze zelfdestructieve kant door de dekmantel van gedisciplineerdheid en kwam er een eind aan zijn militaire carrière.

Op een avond zat hij met de maten van zijn peloton te dobbelen. (Daddio was behoorlijk bedreven met een stel dobbelstenen.) Hij won bijna duizend dollar van die gasten. Hij borg zijn winst op in zijn kastje en ging op pad om wat te eten, en toen hij terugkwam uit de kantine hadden de maten het geld teruggепikt. Uit woede dronk Daddio zich tot razernij. Hij haalde zijn dienstpistool tevoorschijn en begon om zich heen te schieten. Niemand raakte gewond, maar voor de luchtmacht was het genoeg reden om hem de deur te wijzen. Hij mocht zijn handen dichtknijpen dat hij niet voor de krijgsraad hoefde te verschijnen; in plaats daarvan werd

hij gewoon ontslagen en op de bus gezet. Hij kreeg het verzoek nooit meer zijn gezicht te laten zien.

De spanning die dit veroorzaakte, zou mijn vader levenslang verscheuren: aan de ene kant eiste hij starre perfectie van zichzelf en iedereen om zich heen, maar als hij te veel ophad of woedend werd, brak hij alles tot de grond toe af.

Daddio verhuisde terug naar Philly. Onverschrokken nam hij een baan aan bij een staalfabriek en begon aan een avondopleiding. Hij studeerde techniek en bleek een groot talent te hebben voor elektriciteit en koeltechniek. Nadat er bij de staalfabriek voor de derde of vierde keer een promotie aan zijn neus voorbij was gegaan vanwege zijn etnische afkomst, vertrok hij doodeenvoudig en kwam nooit meer terug. Hij had verstand van koeltechniek, dus hij besloot voor zichzelf te beginnen.

Daddio was briljant. Net als zoveel zoons aanbad ik mijn vader, maar ik was ook doodsbang voor hem. Hij was een van de grootste zegeningen in mijn leven, én een van de grootste bronnen van ellende.

Mijn moeder kwam als Carolyn Elaine Bright ter wereld. Ze is een meisje uit Pittsburgh, geboren en getogen in Homewood, een voornamelijk Zwarte buurt aan de oostkant van de stad.

Mijn moeder, oftewel Mom-Mom, is een welbespraakte vrouw van de wereld. Ze is klein en slank, met lange, elegante pianovingers van een perfect formaat om een schitterende uitvoering van *Für Elise* ten beste te geven. Ze was een uitstekende leerling op Westinghouse High School en was een van de eerste Zwarte vrouwen die aan Carnegie Mellon University gingen studeren. Mom-Mom zei vaak dat kennis het enige is wat de wereld je niet kan afnemen. Ze gaf maar om drie dingen: opleiding, opleiding en opleiding.

Ze was dol op zakendoen: bankieren, financiën, verkoop, contracten. Mom-Mom had altijd haar eigen geld.

Het leven ging snel voor mijn moeder, zoals vaak het geval was in die tijd. Ze trouwde voor de eerste keer op haar twintigste, kreeg een dochter en was krap drie jaar later alweer gescheiden. Op haar vijfentwintigste

moet ze, als ploeterende alleenstaande moeder, een van de hoogstopgeleide Afro-Amerikaanse vrouwen van heel Pittsburgh zijn geweest, en toch had ze nog steeds baantjes onder haar niveau. Ze voelde zich in de val zitten en snakte naar betere kansen, en dus vertrok ze met baby en al naar Philadelphia en trok in bij haar moeder, mijn oma Gigi.

Mijn ouders leerden elkaar in de zomer van 1964 kennen. Mom-Mom werkte als notarieel assistent bij de Fidelity Bank in Philly. Ze was aan het stappen met vriendinnen toen een van hen zei dat ze echt eens kennis moest maken met een bepaalde man. Die man heette Will Smith.

Mom-Mom is in veel opzichten het volslagen tegendeel van mijn vader. Daddio was altijd het luidruchtige, charismatische centrum van alle aandacht, terwijl Mom-Mom stil en gereserveerd is; niet omdat ze verlegen is of snel onder de indruk raakt, maar omdat ze 'alleen spreekt als ze iets toe te voegen heeft aan de stilte'. Ze is dol op woorden en kiest ze altijd zorgvuldig; ze spreekt met academische verfijning. Daddio, daarentegen, was luidruchtig en spuide de straattaal van een in de jaren vijftig opgegroeide *hood rat* uit North Philly. Hij was gek op dat poëtische gevloek van hem. Ik heb hem eens iemand een 'smerige rat van een *cocksucking* ellendige schurftige varkensneuker' horen noemen.

Mom-Mom vloekt niet.

Ik moet hier wel even opmerken dat Daddio indertijd echt het mannetje was. 1 meter 88, strak in het pak, knap, de trotse eigenaar van een brandweerrode Pontiac cabrio. Hij was grappig, kon zingen en speelde gitaar. Hij kon mensen inpakken en was op feestjes altijd het middelpunt, met een glas in de ene en een sigaret in de andere hand, een meesterlijke verteller die een hele kamer aan zijn lippen kon laten hangen.

Toen Mom-Mom Daddio voor het eerst zag, deed hij haar aan een lange Marvin Gaye denken. Hij was snugger en kon goed met mensen omgaan. Hij kon zich op een feestje naar binnen kletsen, gratis drankjes zien te krijgen en een tafel vooraan regelen. Daddio bewoog zich op zo'n manier door de wereld dat het leek of alles onder controle was en helemaal in orde zou komen. Dat vond mijn moeder een grote troost.

Wat ze zich herinnert van hun eerste dagen samen is vooral een vage opeenvolging van restaurants en nachtclubs, aaneengeregen door grappen en gelach. Mom-Mom wist niet hoe ze het had, zo grappig als hij was, maar wat voor haar het belangrijkste was, was dat hij ambities had. Hij

had zijn eigen zaak, hij had werknemers, en hij wilde in witte buurten zaken doen, met witte mensen die voor hem werkten.

Daddio had heel wat in zijn mars.

Hij was het alleen niet gewend om met vrouwen om te gaan met het opleidingsniveau van mijn moeder. *Man, is die meid even fucking slim*, dacht hij. Daddio had zijn slimheid op straat opgedaan, Mom-Mom de hare uit boeken.

Mijn ouders hadden ook veel gemeen. Ze waren allebei verslingerd aan muziek en hielden van jazz en blues, en later van funk en R&B. Ze maakten de hoogtijdagen van Motown mee en brachten een groot deel van hun tijd samen dansend door in muffe keldertenten en jazzclubs.

Maar er waren ook eigenaardige dingen die ze gemeenschappelijk hadden, of in elk geval van het soort waar je van opkijkt en denkt: *dit heeft God vast bekokstoofd*. Mijn ouders hadden allebei een moeder die als verpleegkundige nachtdiensten draaide (de ene heette Helen, de andere Ellen). Allebei mijn ouders waren toen ze begin twintig waren korte tijd getrouwd geweest en beiden hadden een dochter gekregen. En misschien wel het vreemdste toeval was dat ze die dochter allebei Pam hadden genoemd.

Ze trouwden in 1966 met een kleine ceremonie in Niagara Falls. Mijn vader trok bij mijn moeder in, in het huis van mijn oma Gigi, aan North Fifty-Fourth Street in West Philadelphia. Binnen de kortste keren vormden ze met hun uiteenlopende sterke eigenschappen en talenten een effectief team. Mom-Mom leidde de organisatorische kant van Daddio's bedrijf: salarisadministratie, contracten, belastingen, boekhouding, vergunningen. Daddio had zijn handen vrij om te doen waar hij goed in was: hard werken en geld verdienen.

Later zouden mijn ouders allebei vol warmte over die beginjaren praten. Ze waren jong, verliefd en ambitieus en ze zaten in de lift.

Mijn volledige naam is Willard Carroll Smith II, en niet junior. Daddio corrigeerde mensen altijd: 'Hé, die jongen is verdomme geen junior.' Hij had het gevoel dat we allebei omlaag werden gehaald als iemand me 'junior' noemde.

Ik ben geboren op 25 september 1968. Volgens mijn moeder begon ik vanaf het moment dat ik ter wereld kwam te kletsen. Altijd aan het grijn-

zen, kwebbelen en babbelen. Als ik maar geluid maakte.

Gigi deed de nachtdienst in het Jefferson-ziekenhuis in Center City, Philadelphia, dus zij zorgde 's ochtends voor me, als mijn ouders aan het werk waren. Haar huis had een reusachtige veranda, die als mijn plekje op de eerste rij diende bij de tafereelen op North Fifty-Fourth Street, en als podium waarop ik kon meespelen in dat hele theater. Ze zette me op die veranda neer en keek toe terwijl ik een eind weg babbelde met iedereen die maar voorbijkwam. In die tijd was ik al dol op publiek.

Mijn broertje en zusje, de tweeling Harry en Ellen, werden op 5 mei 1971 geboren. Mom-Moms dochter Pam meegerekend woonden we nu met zijn zessen onder één dak.

Gelukkig was de North Philly-ondernemer in Daddio tot volle bloei gekomen. Hij was van het repareren van koelkasten overgestapt op het installeren en onderhouden van koel- en vriesinstallaties in grote supermarkten. De zaken liepen steeds beter. Hij breidde zijn activiteiten uit naar de omliggende buitenwijken, begon een wagenpark met vrachtwagens op te zetten en nam een stel koelkastinstallateurs en elektriciens in dienst. Hij huurde een gebouwtje als uitvalsbasis voor zijn onderneming.

Daddio was altijd aan het ritselen. Ik kan me een ijskoude winter herinneren dat we krap bij kas zaten en hij zichzelf dus maar aanleerde hoe je petroleumkachels repareert. Iedereen in Philly had in die tijd zo'n ding. Hij hing een stel pamfletten op en mensen begonnen zich te melden met hun kapotte kachels. Daddio had bedacht dat hij zo'n gerepareerde kachel wel een paar dagen moest 'uittesten', om zeker te weten dat het apparaat het ook echt deed. Hij had altijd wel een stuk of tien, twaalf kacheltjes in huis die werden getest 'op de kwaliteit die hij had geleverd'. Dat waren ruimschoots genoeg kachels om een rijtjeshuis in West Philly zelfs in de koudste winter te verwarmen. Dus Daddio zei ons contract met de gasleverancier op, zorgde dat zijn gezin in de winter lekker doorgewarmd bleef en kreeg daar ook nog eens voor betaald.

Toen ik zo'n twee jaar oud was, had Daddio's zaak voldoende naam gemaakt om op zo'n kilometer van Gigi's woning een huis te kopen in een middenklassenbuurt in West Philly, Wynnefield.

Ik ben opgegroeid aan Woodcrest Avenue 5943, een straat omzoomd met bomen waar dertig uit vaalrode baksteen opgetrokken rijtjeshuizen stonden. Dat die allemaal vlak bij elkaar stonden, zorgde voor een sterke

gemeenschapszin. (Het betekende ook dat als de burens kakkerlakken hadden, jij die ook had.) Iedereen kende iedereen. Voor een jong Zwart gezin was dit in de jaren zeventig zo'n beetje het dichtst dat je bij de Amerikaanse droom kon komen.

Aan de overkant van de straat stond de Beeber Middle School, met zijn indrukwekkende betonnen speelplaats. Basketbal, honkbal, meisjes die aan het touwtjespringen waren en schijnboksende oudere jongens. En zodra de zomer begon, ging de kraan open. Het wemelde in onze buurt van de kinderen, en we speelden altijd op straat. Binnen een straal van zo'n honderd meter van ons huis woonden bijna veertig kinderen van mijn leeftijd. Stacey, David, Reecie, Cheri, Michael, Teddy, Shawn, Omarr, en ga zo maar door. En dan reken ik nog niet eens hun broertjes en zusjes mee, of de kinderen van de straten daarachter. (Stacey Brooks is mijn oudste vriendin ter wereld. We leerden elkaar kennen op de dag dat ons gezin naar Woodcrest verhuisde. Ik was twee, zij drie. Onze moeders duwden ons in onze wandelwagentjes naar elkaar toe en stelden ons aan elkaar voor. Tegen mijn zevende was ik verliefd op haar. Maar zij was verliefd op David Brandon. Die was negen.)

Het waren fijne tijden, en er werd kennelijk heel veel gevreeën.

Aan het begin van mijn carrière als rapper speelde mijn middenklasse-achtergrond duidelijk een rol in de kritiek die ik alsmaar over me heen kreeg. Ik was geen *gangsta* en ik dealde niet. Ik was opgegroeid aan een mooie straat, in een tweeoudergezin. Tot mijn veertiende zat ik op een katholieke school met voornamelijk witte kinderen. Mijn moeder had gestudeerd. En er mocht dan van alles mis zijn met mijn vader, hij zorgde altijd voor eten op tafel en zou nog liever doodgaan dan dat hij zijn kinderen in de steek liet.

Ik had een heel andere geschiedenis dan de verhalen die werden verteld door de jonge Zwarte mannen die bezig waren het wereldwijde fenomeen op de kaart te zetten dat later hiphop zou gaan heten. Wat hen betreft was ik om de een of andere reden een oplichter; ze noemden me 'soft', 'whack', 'suf', 'bubblegumrapper' – neerbuigende benamingen waar ik razend van werd. Achteraf realiseer ik me dat ik misschien wel een beetje aan het projecteren was, want de reden waarom ik het zo verschrikkelijk vond, was dat ze zonder het te weten precies op het pijnpunt drukten dat ik het meest van mezelf haatte: het gevoel dat ik een lafaard was.

Daddio bekeek de wereld in termen van bevelhebbers en missies, een militaire manier van denken die elk aspect van zijn leven beïnvloedde. Op den duur runde hij ons gezin alsof we een peloton op het slagveld waren en ons huis in Woodcrest onze barak. Hij vroeg ons niet onze kamer op te ruimen of ons bed op te maken, hij gaf een bevel: ‘Hou toezicht op je gebied.’

In zijn wereld was er nooit iets ‘onbelangrijk’. Je huiswerk maken was een missie. De badkamer schoonmaken was een missie. Boodschappen doen bij de supermarkt was een missie. En de vloer schrobben? Dat was nooit zomaar de vloer schrobben maar had altijd iets te maken met je vermogen om bevelen op te volgen, zelfdiscipline aan de dag te leggen en een taak perfect te volbrengen. ‘99 procent is hetzelfde als o procent’ was een van zijn lievelingsuitspraken.

Als een soldaat zijn of haar missie niet tot een goed einde bracht, moest die worden herhaald tot er perfectie was bereikt. En een bevel niet opvolgen betekende dat je voor de krijgsraad moest verschijnen, en de straf bestond meestal uit een riem tegen je blote kont. (‘Uittrekken, die boel,’ zei hij dan, ‘ik ga niet tegen mijn kleren slaan.’)

Voor Daddio ging alles over leven of dood. Hij wilde zijn kinderen voorbereiden, zodat ze konden gedijen in een harde wereld, een wereld die hij als chaotisch en wreed beschouwde. Het bijbrengen van angst was (en is tot op grote hoogte nog steeds) een cultureel bepaalde opvoedmethode in de Zwarte gemeenschap. Angst wordt omarmd als iets onmisbaars, iets om te kunnen overleven. Het is een breedgedragen overtuiging dat Zwarte kinderen alleen veilig zullen zijn als ze het ouderlijk gezag leren vrezen. Het bijbrengen van angst wordt als een daad van liefde beschouwd.

Op 13 mei 1985 kwam Daddio bij ons op de kamer en riep dat we op de grond moesten gaan liggen. Een paar kilometer ten zuiden van Woodcrest had de politie van Philadelphia twee bommen van een halve kilo op een woonwijk gedropt. We hoorden het vage *ratatatata* van automatische vuurwapens. Vijf kinderen en zes volwassenen zouden die dag omkomen in het bombardement dat inmiddels bekendstaat als het MOVE-bombardement. Twee complete huizenblokken (vijfenzestig huizen) brandden tot de grond toe af.

Het leek wel of het nieuws altijd Daddio’s standpunt bevestigde. Zijn

ideologie draaide om het mentaal en fysiek trainen van zijn kinderen in het omgaan met de onvermijdelijke tegenslagen in het leven. Maar zonder het te weten schiep hij een sfeer van voortdurende spanning en angst.

Ik kan me een zondagmiddag herinneren dat Daddio bij wijze van uitzondering een vrije dag nam en in de huiskamer tv zat te kijken. Hij riep me bij zich: ‘Hé, Will.’

Ik schoot meteen in de houding en zei: ‘Ja, papa?’

‘Loop even naar de winkel van meneer Bryant en koop een pakje Tareyton 100s voor me.’

‘Yes, sir.’

Hij gaf me vijf dollar, en ik ging op weg naar de winkel op de hoek. Ik was misschien een jaar of tien, maar we hebben het hier over de jaren zeventig, toen ouders hun kinderen nog om een pakje sigaretten konden sturen.

Ik rende zonder te stoppen naar Mr. Bryant. Volslagen buiten adem, de volmaakte soldaat.

‘Hallo, meneer Bryant, mijn vader stuurt me voor zijn pakje sigaretten.’

‘Hoe gaat-ie, Will?’ vroeg Mr. Bryant. ‘Ze zijn vandaag niet gekomen. Zeg maar tegen Daddio dat ze vast morgen binnenkomen. Ik hou wel een slof voor hem achter.’

‘Oké, dank u wel, meneer Bryant. Ik zal het zeggen.’

Ik ging weer op weg naar huis, nog steeds op-en-top de goede soldaat. Op de terugweg liep ik David en Danny Brandon tegen het lijf, die net zo’n raar nieuw ding hadden gekregen, een zogenaamde Nerf-bal. Een soort football-bal, maar dan zacht.

Welke soldaat was dan niet blijven staan?

Het was echt een ontzettend gaaf ding. Ik was diep onder de indruk van het slimme ontwerp van dit uitzonderlijke voorwerp. Je kon er in de winter mee gooien en zou je vingers geen pijn doen als je hem ving. Je kon ernaast grijpen en hem tegen je gezicht krijgen, en dan was er nog niets aan de hand. Een minuut werd vijf minuten, vijf werden er tien, tien werden er twintig... Plotseling verstarren David en Danny. Ze staren strak over mijn schouder.

Ik draai me om en mijn maag schiet in een knoop. Daddio die met blote borst midden over straat op me af komt benen.

‘WAAR DENK JIJ DAT JE VERDOMME MEE BEZIG BENT?’